

August-September 2021, Volume 16, Issue 3

Comparison of the Prevalence of Ageing anxiety and the Factors Affecting it Among Students of Selected Universities in Yazd in 2020

Nourozi Tabrizi K^{1*}, Mortezasab M², Mohammadi _Shahboulaghi F³, Shokati Ahmad Abad M⁴, Noroozi M⁵

1- Associate Professor, Department of Nursing, University of welfare and Rehabilitation, Tehran, Iran.

2- M.Sc. Student of Geriatric Nursing, Department of Nursing, Faculty of Rehabilitation Sciences, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

3- Professor of Nursing Department of Nursing, School of Rehabilitation Sciences Research Center on Aging University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

4- Assistant Professor and Faculty Member of Shahid Shahid Sadoghi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

5- Assistant Professor of Epidemiology, Social Determinants of Health Research Center, University of Social Welfare and Rehabilitation Sciences, Tehran, Iran.

Corresponding author: Kian Nourozi Tabrizi, Associate Professor, Department of Nursing, University of welfare and rehabilitation, Tehran, Iran.

Email: dr.kian_nourozi@yahoo.com

Received: 11 Nov 2020

Accepted: 17 April 2021

Abstract

Introduction: Today, aging and related issues are of particular importance and to achieve active elderly must pay attention to all physical, psychological, social and spiritual aspects of life of this group. Ageing anxiety is one of the components that affect physical and mental health as well as quality of life in elderly and even before that. The aim of this study was Comparison of the prevalence of Ageing anxiety and the factors affecting it among students of selected universities in Yazd in 2020.

Methods: This descriptive-analytical cross-sectional study was performed on 210 students of Yazd University of Medical Sciences and Yazd University were selected by stratified sampling method with equal volume. In this study Data were collected by Demographic questionnaire and Ageing anxiety scale (AAS). Data were analyzed using descriptive statistics (mean and standard deviation) and analytical tests (Pearson, Chi-square and multivariate regression) by computer statistical software SPSS version 24.

Results: The findings show that average Ageing anxiety among medical students in the field of medicine was 67.51 ± 13.02 , in the field of nursing $8/9 \pm 9/60$ and in the field of public health engineering 47.33 ± 9.86 . The average Ageing anxiety among the field of electrical engineering 63.8 ± 9.46 , in the field of mechanical engineering 66.18 ± 10.56 , in the field of management 62.45 ± 9.06 and in the field of law 63.5 ± 12.43 . By comparing the two groups, the results of the amount of Ageing anxiety can be analyzed as follows: the rate of Ageing anxiety among the non-medical group with a total average of 64.19 ± 10.24 , higher than the medical group with a total average of 62.80 ± 11.68 .

Conclusions: The findings of this study indicate that the Ageing anxiety among students of non-medical sciences is higher than medical sciences. Identifying, modifying and controlling the factors affecting it, as well as providing solutions to deal with it can help build a healthy and dynamic society and increase life expectancy among young adults.

Key words: Ageing Anxiety, Elderly, Anxiety, Elder, Gerontology, Students.

مقایسه میزان شیوع اضطراب نسبت به سالمندی و بررسی عوامل موثر بر آن در میان دانشجویان علوم پزشکی و غیر علوم پزشکی دانشگاه های منتخب شهر یزد در سال ۱۳۹۹

کیان نوروزی تبریزی^۱، مانده مرتضی نسب^۲، فرحناز محمدی شاهبلاغی^۳، مصطفی شوکتی احمد آباد^۴، مهدی نوروزی^۵

- ۱- دانشیار، گروه پرستاری، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی تهران، ایران.
- ۲- دانشجوی کارشناسی ارشد پرستاری سالمندی، گروه پرستاری، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی تهران، ایران.
- ۳- استاد تمام گروه پرستاری، دانشکده علوم توانبخشی، مرکز تحقیقات سالمندی، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی تهران، ایران.
- ۴- استادیار و عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، ایران.
- ۵- استادیار اپیدمیولوژی، مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سالمندی، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی، تهران، ایران.

نویسنده مسئول: کیان نوروزی تبریزی، دانشیار، گروه پرستاری، دانشکده علوم توانبخشی، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی تهران، ایران.
ایمیل: dr.kian_nourozi@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱/۲۸

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۸/۲۰

چکیده

مقدمه: امروزه سالمندی و مسائل مرتبط با آن از اهمیت خاصی برخوردار است و برای رسیدن به سالمندی فعال باید به تمام ابعاد جسمانی، روانی، اجتماعی و معنوی زندگی این قشر توجه داشت. یکی از مولفه هایی که در سنین پیری و حتی قبل از آن بر سلامت جسمانی، روانی و همچنین کیفیت زندگی افراد تاثیر میگذارد اضطراب نسبت به سالمندی است. هدف از این مطالعه مقایسه میزان شیوع اضطراب نسبت به سالمندی و بررسی عوامل موثر بر آن در میان دانشجویان دانشگاه های منتخب شهر یزد در سال ۱۳۹۹ می باشد.

روش کار: این مطالعه از نوع توصیفی-تحلیلی مقطعی بر روی ۲۱۰ نفر از دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی یزد و دانشگاه یزد به روش نمونه گیری طبقه بندی با حجم مساوی در سال ۱۳۹۹ صورت گرفت. در این پژوهش داده ها از طریق پرسشنامه دو قسمتی شامل پرسشنامه دموگرافیک و پرسشنامه اضطراب نسبت به سالمندی (AAS) لاشر و فالكندر جمع آوری شد. داده ها با استفاده از آزمون آماری توصیفی (میانگین و انحراف معیار) و تحلیلی (پیرسون، کای اسکویئر و رگرسیون چند متغیره) توسط نرم افزار آماری کامپیوتری SPSS نسخه ۲۴ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته ها: یافته ها نشان می دهد، میانگین اضطراب نسبت به سالمندی در بین دانشجویان علوم پزشکی در رشته پزشکی به طور کلی $67/51 \pm 13/02$ در رشته پرستاری $60/9 \pm 9/8$ و در رشته بهداشت $47/33 \pm 9/86$ است. همچنین میزان اضطراب نسبت به سالمندی در رشته ی برق $63/8 \pm 9/46$ در رشته مکانیک $66/18 \pm 10/56$ ، در رشته مدیریت $62/45 \pm 9/06$ و در رشته حقوق $63/5 \pm 12/43$ بدست آمد. با مقایسه ی دو گروه می توان نتایج حاصل از مقدار اضطراب نسبت به سالمندی را چنین تحلیل کرد که میزان این نوع اضطراب در بین گروه غیر علوم پزشکی با میانگین کلی $64/91 \pm 10/42$ ، بیشتر از گروه علوم پزشکی با میانگین کلی $62/80 \pm 11/68$ بود.

نتیجه گیری: نتایج مطالعه حاکی از این است که میزان اضطراب نسبت به سالمندی در میان دانشجویان رشته های غیر مرتبط با علوم پزشکی بیشتر است. شناسایی، تعدیل و کنترل عوامل موثر بر اضطراب نسبت به سالمندی و هم چنین ارائه راهکارهای مقابله با آن می تواند در ساختن جامعه سالمند سالم و پویا و افزایش امید به زندگی در میان بزرگسالان جوان کمک کننده باشد.

کلیدواژه ها: اضطراب نسبت به سالمندی، سالمندی، سالمند، اضطراب، دانشجویان.

مقدمه

سالمندی فرایندی است که تمام موجودات زنده از جمله انسان را در بر می گیرد؛ در واقع سالمندی سیری طبیعی است که در آن تغییرات فیزیولوژیکی و روانی در بدن رخ می دهد (۱). از نظر سن تقویمی معمولاً ۶۵ سالگی را آغاز سالمندی تلقی می کنند (۲). فرایند سالمندی یک فرایند تدریجی و پیشرونده بوده و تحت تاثیر عوامل مختلفی می باشد (۳، ۴). سازمان ملل متحد تخمین زده است که تا سال ۲۰۲۵ جمعیت سالمندان از مرز یک میلیارد و یکصد میلیون نفر تجاوز خواهد کرد (۵، ۴). در ایران نیز بر اساس سرشماری سال ۱۳۸۵ و ۱۳۹۵ جمعیت افراد بالای ۶۰ سال به ترتیب ۷/۲۶ درصد و ۹/۲۷ درصد از جمعیت کل کشور بوده است؛ همچنین برآورد می شود که در سال ۱۴۰۰ بیش از ۱۰ درصد از جمعیت کشور بالای ۶۰ سال سن داشته باشند و در سال ۱۴۵۰ سالمندان ۳۰ درصد از جمعیت کل ایران را به خود اختصاص دهند (۵، ۶). تخمین زده می شود که تا سال ۲۰۵۰ بیش از یک سوم جمعیت ایران را افراد بالای ۶۵ سال تشکیل خواهند داد که این نکته اهمیت بالای توجه به موضوعات مربوط به سالمندی و سالمندان را نشان می دهد (۷). یکی از مولفه هایی که در سنین پیری و حتی قبل از آن بر سلامت جسمانی، روانی و همچنین کیفیت زندگی افراد تاثیر می گذارد اضطراب نسبت به سالمندی است (۸، ۹). اضطراب نسبت به سالمندی به عنوان ترکیبی از نگرانی ها و یا ترس افراد در مورد کاهش سطح سلامتی، نقص عملکرد جسمانی، کاهش حس تندرستی، کاهش توانایی های شناختی، تغییر در ظاهر فیزیکی و فقدان های اجتماعی تعریف می شود (۱۰). تحقیقات نشان داده اند که عوامل مختلفی در میزان اضطراب نسبت به سالمندی موثر هستند (۱۱، ۱۲)؛ بسیاری از محققان چندین عامل موثر بر اضطراب نسبت به سالمندی را شناسایی کرده اند؛ عقاید نژاد پرستانه، فرهنگ حاکم بر جامعه، سن، جنسیت، وضعیت تأهل، شرایط اقتصادی، ویژگی های شخصیتی، وضعیت سلامتی، الگوی ارتباط اجتماعی و میزان آگاهی از حقایق سالمندی از مهمترین این عوامل هستند (۱۲). به عنوان مثال در مورد عامل سن، مطالعه لینچ نشان داد که سطح اضطراب نسبت به سالمندی در افراد جوان (سنین بین ۱۸ تا ۳۹ سال) بیشتر است (۱۳). اسمیت و همکاران در سال ۲۰۱۶ نیز تایید کردند که میزان اضطراب نسبت به سالمندی در افراد جوان بیشتر است (۱۴). در مطالعه ای که توسط لوی و همکارانش صورت گرفت نشان داده شد که کاهش نگرانی ها و اضطراب نسبت به سالمندی می تواند

ناشی از نگرش مثبت به سالمندی که آن هم بر خاسته از آگاهی بالا در مورد حقایق سالمندی است، باشد (۱۵). مطالعه ای که توسط سوزورماز و همکاران در سال ۲۰۱۶ با هدف تعیین اضطراب و نوع نگرش نسبت به سالمندان دانشجویان دانشگاه عدنان مندرس در ترکیه انجام شد نشان داد که نگرش نسبت به سالمندان و اضطراب نسبت به سالمندی با یکدیگر ارتباط دارند (۱۶). بالتس و همکارانش نشان دادند که آگاهی بیشتر نسبت به تغییرات مرتبط با سالمندی می تواند آن ها را برای فرد طبیعی جلوه داده و فرد را قادر سازد تا آن ها را پیش بینی کرده و استراتژی های سازگاری با آن ها را تسهیل ببخشد؛ بنابراین این امکان وجود دارد که فردی که اطلاعات و آگاهی کافی نسبت به سالمندی و حقایق مربوط به آن را دارد به طور موثری با نگرانی ها و اضطراب مربوط به سالمندی سازگار شود و در مقابل عدم آگاهی می تواند میزان نگرانی ناشی از سالمندی را افزایش داده و منجر به اضطراب بیشتر نسبت به سالمندی شود (۱۷). از آنجایی که تحقیقات پیشین نشان داده است که دانشجویان و افراد جوان اضطراب نسبت به سالمندی بیشتری در مقایسه با سایر افراد جامعه از خود نشان می دهند این موضوع نشان از نیاز دانشجویان و افراد جوان فعال در حوزه های بهداشتی و اجتماعی به کسب آگاهی بیشتر نسبت به فرایند سالمندی و هم چنین افزایش علاقه مندی و تعهد آن ها به سالمندان است (۱۸). هم چنین با توجه به این که ارتقای سطح اطلاعات افراد جوان جامعه به جهت بهبود ارتباط با سالمندان، کاهش رفتارهای کلیشه ای تحقیرآمیز و مواردی مثل مراقبت با کیفیت در خانواده هایی که بطور سنتی از سالمند خود مراقبت می کنند می تواند موثر باشد (۸، ۵). این پژوهش با هدف مقایسه ی میزان اضطراب نسبت به سالمندی و بررسی عوامل موثر بر آن در بین دانشجویان علوم پزشکی و غیر علوم پزشکی انجام شد تا بدین وسیله بتوانیم راهکاری جهت کمتر کردن این اضطراب و کمک به افراد جهت مدیریت آن ارائه دهیم.

روش کار

این مطالعه از نوع توصیفی-تحلیلی مقطعی در سال ۱۳۹۹ در دانشگاه های منتخب شهر یزد صورت گرفت. دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی یزد و دانشجویان دانشگاه یزد جامعه پژوهش ما را تشکیل دادند. حجم نمونه مورد نیاز بر اساس مطالعه آلن و همکاران (۱۲) با در نظر گرفتن سطح معنی داری ۰/۰۵، درصد اطمینان ۹۵٪، توان آزمون ۸۰٪ و ضریب

کیان نوروزی تیریزی و همکاران

گردید. اهداف مطالعه، نحوه تکمیل پرسشنامه‌ها و حفظ محرمانگی اطلاعات در ابتدای پرسشنامه برای شرکت کننده توضیح داده شد و پرسشنامه‌ها به صورت خود گزارشی تکمیل گردید. ابزار مورد استفاده در این پژوهش جهت جمع آوری اطلاعات پرسشنامه اطلاعات دموگرافیک که شامل مشخصات فردی (سن، جنس، وضعیت تاهل، رشته، سال و مقطع تحصیلی، دانشگاه و واحد محل تحصیل، داشتن پدر یا مادر ۶۰ ساله و بالاتر، زندگی با مادر بزرگ/ پدر بزرگ و...) و پرسشنامه اضطراب نسبت به سالمندی (AAS) توسط لاشر و فالکندر تدوین شد که شامل بیست سوال در چهار حیطة کلی می باشد که عبارتند از ترس از افراد سالمند، نگرانی روانی، ظاهر جسمی و ترس از دست دادن. پرسشنامه اضطراب نسبت به سالمندی به صورت مقیاس لیکرتی در ۶ پاسخ از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم تهیه و تدوین شده است. روایی و پایایی این پرسشنامه قبلاً در ایران انجام شده است (۱۹). در مطالعه قیاسی و همکاران (۸) آلفای کرونباخ برای کل پرسشنامه ۸۴/ بدست آمد. داده ها پس از استخراج از پرسشنامه با استفاده از نرم افزار آماری کامپیوتری SPSS نسخه ۲۴ مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت. برای توصیف متغیرهای کمی متناسب با توزیع داده ها از میانگین، انحراف معیار یا چارک ها استفاده شد. برای متغیرهای کیفی طبقه بندی از جدول فراوانی و درصد استفاده شد. برای تحلیل داده ها و تعیین همبستگی بین متغیرها از آزمون های تک متغیره پیرسون و کای اسکویر استفاده شد و در نهایت متغیرهایی که در آنالیز تک متغیره معنادار بودند وارد مدل نهایی رگرسیون چند متغیره شد.

همبستگی ۰/۲ به دست آمده؛ با در نظر گرفتن ریزش، ۲۱۰ نفر برآورد شد. روش نمونه گیری به صورت طبقه بندی با حجم مساوی با استفاده از جدول اعداد تصادفی از بین رشته های مختلف انتخاب شد. به این صورت که تعداد ۱۰۵ نفر از میان دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی یزد مشغول به تحصیل در رشته های پزشکی، پرستاری و بهداشت عمومی و تعداد ۱۰۵ نفر از میان دانشجویان مشغول به تحصیل رشته های مهندسی برق، مهندسی مکانیک، مدیریت و حقوق دانشگاه یزد در مقاطع تحصیلی مختلف انتخاب شدند. معیار ورود به مطالعه این بود که دانشجوی مشغول به تحصیل در یکی از رشته های مذکور دانشگاه های علوم پزشکی یا دانشگاه یزد باشد و معیار خروج مطالعه نیز تشخیص هرگونه سوگیری در پاسخ دهی به سوالات (همه را مخالف یا موافق زده باشد) و تعیین گردید. در مرحله ی اول پرسشنامه ها از منابع معتبر استخراج شد و پس از انجام بررسی های لازم از نظر روانسنجی آنها و تأیید صاحب نظران قرار بر این شد تا در بین پاسخ دهندگان توزیع شود. با مواجهه با بحران کوید ۱۹ و شرایط حاکم بر کشور و تعطیلی دانشگاه ها و عدم امکان دسترسی مستقیم به دانشجویان، تصمیم بر طراحی پرسشنامه الکترونیکی (survey online) گرفته شد. پژوهشگر با اخذ معرفی نامه از معاونت محترم پژوهشی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی به واحدهای مربوطه در دانشگاه های منتخب شهر یزد مراجعه نموده و پس از معرفی خود، اهداف پژوهش و ارائه مدارک لازم از جمله معرفی نامه دانشگاه، کارت دانشجویی و فرم رضایت آگاهانه، لینک پرسشنامه مربوطه از طریق کارشناسان گروه های آموزشی رشته های برگزیده شده داخل گروه ها و کانال های مجازی دانشجویان پخش

یافته ها

جدول ۱: نتایج دموگرافیکی کل دانشجویان شرکت کننده در پژوهش

گروه	سن	جنس	تاهل	رشته تحصیلی	مقطع تحصیلی
پزشکی	M=۲۹,۰۰۶	زن: ۷۹ نفر (٪۷۵,۲) مرد: ۲۶ نفر (۳۴,۸٪)	مجرد: ۳۲ نفر (٪۳۰/۵) متاهل: ۷۳ نفر (۶۹,۵٪)	پزشکی: ۴۱ نفر ٪۳۹ پرستاری: ۵۲ نفر ٪۴۹,۵ بهداشت عمومی: ۱۲ نفر (۱۱,۴٪)	MD: ۳۷ نفر (٪۲۵,۲) PHD: ۱۴ نفر (۱۳,۳٪) کارشناسی ارشد: ۲۲ نفر (۲۱٪) کارشناسی: ۳۳ نفر (۳۰,۵٪)
غیر پزشکی	M=۳۰,۲۳	زن: ۳۲ نفر (۳۰,۵٪) مرد: ۷۳ نفر (۶۹,۵٪)	مجرد: ۴۳ نفر (۴۱٪) متاهل: ۶۲ نفر (۵۹٪)	مهندسی برق: ۳۰ نفر (۲۸,۶٪) مهندسی مکانیک: ۳۳ نفر (۳۱,۴٪) حقوق: ۱۸ نفر (۱۷,۱٪) مدیریت: ۲۴ نفر (۲۲,۹٪)	PHD ۳ نفر (۲,۸٪) کارشناسی ارشد: ۳۲ نفر (۳۰,۵٪) کارشناسی: ۷۰ نفر (۶۶,۷٪)

خلاصه ای از نتایج سایر سوالات دموگرافیکی دو گروه:

از نظر سن پدر افراد مورد مطالعه در هر دو گروه تقریباً نصف افراد بالای ۶۰ و نصف دیگر زیر ۶۰ سال بودند ولی از نظر سن مادر اکثریت افراد در رشته های علوم پزشکی و غیر علوم پزشکی به ترتیب زیر ۶۰ سال سن داشتند بالای ۸۵٪ از افراد در هر دو گروه در کنار پدر بزرگ یا مادربزرگ خود زندگی نمی کردند. نصف افراد در رشته های علوم پزشکی سابقه ی تجربه مراقبت از بیمار سالمند را داشتند. در حالی که در گروه دیگر تعداد کمی از افراد تحت مطالعه این تجربه را داشتند. بالای ۸۵٪ از افراد در هر دو گروه سابقه ی شرکت در همایش

ها و سمینارهای مربوط به سلامت سالمندان را نداشتند که در گروه غیر پزشکی ۱۰٪ بیشتر از گروه دیگر بود. اکثریت افراد مورد مطالعه در گروه علوم پزشکی سابقه ی بازدید از مراکز مراقبت از سالمندان و یا مراکز توانبخشی سالمندان را داشتند که در گروه مقابل میزان افراد بازدید کننده کمتر گزارش شد. اکثریت افراد در هر دو گروه سابقه ی تجربه کار داوطلبانه با بیمار سالمند را نداشتند. بالای ۸۰٪ از افراد در هر دو سابقه ی هیچ گونه بیماری جسمی خاصی را نداشتند.

نتایج حاصل از پرسشنامه اضطراب نسبت به سالمندی

جدول ۲. مقایسه ی نتایج حاصل از پرسشنامه اضطراب نسبت به سالمندی در بین دو گروه دانشجویان علوم پزشکی و غیر علوم پزشکی

تعداد	حداقل	حداکثر	میانگین \pm انحراف معیار
علوم پزشکی ۱۰۵ نفر	۵	۲۸	۱۳,۷۸ \pm ۵,۱۰
	۸	۲۷	۱۷,۶۰ \pm ۴,۰۳
	۶	۲۷	۱۶,۲۴ \pm ۵,۳۷
	۵	۲۹	۱۵,۱۷ \pm ۴,۹۹
	۴۰	۱۰۱	۶۲,۸۰ \pm ۱۱,۶۸
غیر علوم پزشکی نفر	۵	۳۰	۱۷,۹۲ \pm ۴,۴۰
	۸	۲۶	۱۶,۹۰ \pm ۱,۵۰
	۸	۲۷	۱۵,۰۳ \pm ۵,۱
	۶	۲۶	۱۴,۲۵ \pm ۴,۳۹
	۳۷	۹۴	۶۴,۱۹ \pm ۱۰,۲۴

میزان اضطراب نسبت به سالمندی در این مطالعه بر اساس ۴ مولفه ی ترس از افراد سالمند، نگرانی در مورد وضعیت روانی، ظاهر فیزیکی و ترس از فقدان بررسی گردید. در بین دانشجویان علوم پزشکی نگرانی در رابطه با وضعیت روانی در دوران سالمندی با میانگین $۱۷,۶۰ \pm ۴,۰۳$ و در بین دانشجویان غیر علوم پزشکی ترس از افراد سالمند با

میانگین $۱۷,۹۲ \pm ۴,۴۰$ نسبت به مولفه های دیگر بیشتر بود. در کل با مقایسه ی دو گروه می توان نتایج حاصل از مقدار اضطراب نسبت به سالمندی را چنین تحلیل کرد که میزان این نوع اضطراب در بین گروه غیر علوم پزشکی با میانگین کلی $۱۰,۲۴ \pm ۶۴,۱۹$ ، بیشتر از گروه علوم پزشکی با میانگین کلی $۱۱,۶۸ \pm ۶۲,۸۰$ بود.

جدول ۳. ارتباط اضطراب با مشخصات دموگرافیک (در کل رشته های علوم پزشکی)

سطح معنی داری	F	میانگین مجموعه مجذورات	درجه آزادی	مجموع مجذورات	اضطراب
۰,۱۰	۱,۴۱	۰,۵۳۴	۳۷	۱۹,۷۶	رشته تحصیلی
۰,۷۴	۰,۸۱	۳۲,۸۸	۳۷	۱۲۱۶,۵۸	سن
۰,۱۱	۱,۴۰	۰,۲۳	۳۷	۸,۵۳	جنسیت
۰,۰۷	۱,۶۰	۱,۵۲	۳۷	۵۶,۲۹	مقطع تحصیلی
۰,۰۷۷	۱,۶۳	۰,۲۸	۳۷	۱۰,۵۶	تاھل
۰,۵۲	۰,۹۷	۰,۲۴	۳۷	۹,۱۴	آیا سن پدر شما بالاتر از ۶۰ سال است؟
۰,۵۱	۰,۹۸	۰,۱۹	۳۷	۷,۲۱	آیا سن مادر شما بالاتر از ۶۰ سال است؟
۰,۱۰	۱,۴۱	۰,۰۶	۳۷	۲,۴۸	آیا در کنار پدر بزرگ یا مادر بزرگ خود زندگی می کنید؟
۰,۰۸	۱,۴۶	۰,۳۱	۳۷	۱۱,۷۲	آیا تجربه مراقبت از بیمار سالمند را داشته اید؟
۰,۰۰۲	۲,۲۳	۰,۱۹	۳۷	۷,۰۹	آیا تاکنون در همایش ها و سمینار های مربوط به سلامت سالمندان شرکت کرده اید؟
۰,۴۵	۱,۰۲	۰,۲۴	۳۷	۸,۸۷	آیا تاکنون از مراکز مراقبت از سالمندان و یا مراکز توانبخشی سالمندان بازدید نموده اید؟
۰,۳۲	۱,۱۳	۰,۲۷	۳۷	۱۰,۰۸	آیا در زمان کودکی توسط پدر بزرگ یا مادر بزرگ مراقبت شده اید؟
۰,۷۵	۰,۸۰	۰,۱۶	۳۷	۶,۱۸	آیا تجربه کار داوطلبانه با بیمار سالمند داشته اید؟
۰,۱۷	۱,۲۹	۰,۱۴	۳۷	۵,۳۶	آیا سابقه بیماری جسمی خاصی دارید؟

طبق نتایج حاصل از ارتباط اضطراب با مشخصات دموگرافیک در رشته ی پزشکی مشاهده شد که با توجه به نتایج آزمون پیرسون در این جدول فقط پارامتر " شرکت

در همایش ها و سمینار ها" و اضطراب در گروه تحصیلی از نظر آماری تفاوت معنی دار داشتند.

جدول ۴. ارتباط اضطراب با مشخصات دموگرافیک (در کل رشته های غیر علوم پزشکی)

سطح معنی داری	F	میانگین مجموعه مجذورات	درجه آزادی	مجموع مجذورات	اضطراب
۰,۲۲	۱,۲۲	۱,۲۷	۴۰	۵۱,۰۰	رشته تحصیلی
۰,۸۲	۰,۷۵	۶۸,۱۰	۴۰	۲۷۲۴,۰۱	سن
۰,۶۳	۰,۸۹	۰,۲۰	۴۰	۷,۹۹	جنس
۰,۳۹	۱,۰۷	۰,۲۸	۴۰	۱۱,۳۵	مقطع تحصیلی
۰,۸۶	۰,۷۲	۰,۱۹	۴۰	۷,۸۸	تاھل
۰,۲۹	۱,۱۶	۰,۲۷	۴۰	۱۱,۰۱	آیا سن پدر شما بالاتر از ۶۰ سال است؟
۰,۷۵	۰,۸۱	۰,۲۰	۴۰	۸,۲۵	آیا سن مادر شما بالاتر از ۶۰ سال است؟
۰,۷۰	۰,۸۴	۰,۰۹	۴۰	۳,۶۸	آیا در کنار پدر بزرگ یا مادر بزرگ خود زندگی می کنید؟
۰,۴۲	۱,۰۴	۰,۲۴	۴۰	۹,۸۰	آیا تجربه مراقبت از بیمار سالمند را داشته اید؟
۰,۶۳	۰,۸۹	۰,۰۳	۴۰	۱,۳۸	آیا تاکنون در همایش ها و سمینار های مربوط به سلامت سالمندان شرکت کرده اید؟
۰,۲۷	۱,۱۷	۰,۲۵	۴۰	۱۰,۰۳	آیا تاکنون از مراکز مراقبت از سالمندان و یا مراکز توانبخشی سالمندان بازدید نموده اید؟
۰,۱۵	۱,۳۲	۰,۲۹	۴۰	۱۱,۸۷	آیا در زمان کودکی توسط پدر بزرگ یا مادر بزرگ مراقبت شده اید؟
۰,۹۱	۰,۶۷	۰,۰۷	۴۰	۳,۱۳	آیا تجربه کار داوطلبانه با بیمار سالمند داشته اید؟
۰,۹۵	۰,۶۱	۰,۱۰	۴۰	۴,۱۱	آیا سابقه بیماری جسمی خاصی دارید؟

با توجه به نتایج آزمون پیرسون و کای دو در این جدول هیچ کدام از پارامترها و اضطراب در گروه تحصیلی از نظر آماری تفاوت معنی داری نداشتند. در بررسی کلی مشاهده شد که در بین رشته های غیر علوم پزشکی، میزان اضطراب نسبت به سالمندی در بین دانشجویان رشته ی مکانیک بیشتر از دو رشته ی دیگر بود همچنین نتایج بدست آمده در بین رشته های علوم پزشکی نشان داد که مقدار اضطراب در بین رشته ی بهداشت کمتر از دو رشته ی دیگر بود. با مقایسه ی دو گروه مشاهده شد که مقدار اضطراب نسبت به سالمندی در بین گروه غیر علوم پزشکی با میانگین کلی $10,24 \pm 64,19$ ، بیشتر از گروه علوم پزشکی با میانگین کلی $11,68 \pm 62,80$ بود. در واقع دانشجویان رشته های غیر علوم پزشکی نسبت به دانشجویان علوم پزشکی دارای اضطراب بیشتری نسبت به سالمندی بودند.

بحث

هدف از این مطالعه مقایسه میزان شیوع اضطراب نسبت به سالمندی و بررسی عوامل موثر بر آن در میان دانشجویان دانشگاه های منتخب شهر یزد در سال ۱۳۹۹ بود. می توان چنین استنباط کرد که دانشجویان علوم پزشکی از آنجایی که ارتباط بیشتری با افراد مسن در محیط های کاری از جمله بیمارستان ها، درمانگاه ها و مراکز مراقبت از سالمندان دارند، در واقع بر قضیه سالمندی فائق آمده اند. بارت و همکاران (۲۰۱۸) در مطالعه خود مشاهده کرده بودند که افرادی که سطح تحصیلاتی پایین تری داشتند از اضطراب نسبت به سالمندی بیشتری رنج می برند که نتایج مطالعه ی ما نیز همسو با مطالعه ی آنها بود چراکه اکثر دانشجویان رشته ی علوم پزشکی دارای سطح تحصیلات دکتری حرفه ای و PHD بودند در حالیکه دانشجویان رشته های غیر علوم پزشکی اکثرا در مقطع تحصیلی کارشناسی مشغول به تحصیل بودند. ارتباط داوطلبانه و دوستانه با افراد مسن می تواند این فرصت را در بین جوانان ایجاد کند تا در محیط های مناسب با افراد مسن تعامل برقرار کنند تا نگرش مثبت را در خود نسبت به سالمندان تقویت کنند، چنین تعاملاتی همچنین به جوانان در مقابله با نگرانی و اضطراب در مورد سالمندی کمک می کند، با مشاهده ی نتایج دموگرافیک می توان مشاهده کرد دانشجویان رشته های علوم پزشکی نسبت به غیر علوم پزشکی، تجربه ی کار داوطلبانه ی بیشتری با افراد بیمار

سالمند داشتند که این عامل خود در کاهش اضطراب از پیری در بین افراد مفید می باشد، این یافته نیز همسو با مطالعه بارت (۲۰۱۸) می باشد (۲۰). مورد دیگری که می تواند دخیل در میزان اضطراب باشد، تجربه ی مواجهه با بیماران یا در کل در افراد سالمند و همچنین آموزش های مورد نیاز در برخورد با این افراد می باشد. طبق نتایج دموگرافیک مشاهده می شود که دانشجویان علوم پزشکی نسبت به غیر علوم پزشکی، بیشتر تجربه ی بازدید از مراکز مراقبت از سالمندان و یا مراکز توانبخشی سالمندان را داشتند همچنین این افراد تجربه ی بیشتری نسبت به مراقبت از بیماران سالمند را داشتند که تمام این موارد می تواند در کاهش سطح اضطراب افراد دخیل باشند. این یافته ما همسو با مطالعه کوکولی (۲۰۱۴) و همکاران بود که آنها نیز در مطالعه ی خود مشاهده کرده بودند که گروه های مراقبان سلامت جوان تر که تجربه کمتری در مواجهه با بیماران سالمند داشتند و آموزش کمتری در این زمینه دیده بودند سطح اضطراب بالاتری را نسبت به سایر مراقبان آموزش دیده، داشتند (۱۸). از سوی دیگر طبق نتایج دموگرافیک مشاهده می شود که سن پدر و مادر افراد در گروه غیر علوم پزشکی، نسبت به افراد مورد مطالعه در رشته های پزشکی، بالاتر بود، می توان نتیجه گیری کرد که دانشجویانی که با یک یا چند بستگان سالمند خود در خانه زندگی می کردند نسبت به سایر شرکت کنندگان اضطراب بالاتری نسبت به سالمندی داشتند این نتیجه همسو با مطالعه ی لیندا آلن (۲۰۰۹) و همکاران بود (۱۲). نتیجه گیری: بر اساس داده های بدست آمده در این مطالعه چنین استنباط می شود که همانند مطالعات پیشین عوامل مختلفی بر بروز پدیده اضطراب نسبت به سالمندی تاثیرگذار خواهد بود. اول اینکه در کل میزان اضطراب نسبت به سالمندی در میان دانشجویان علوم پزشکی کمتر از گروه دیگر بوده است که می تواند به چند علت باشد. همانند تحقیقات انجام شده سطح تحصیلات در کاهش بروز اضطراب نسبت به سالمندی موثر است که طبیعتا در پژوهش ما نیز این نتیجه حاصل شد چراکه سطح تحصیلات و مقطع دانشجویان در گروه علوم پزشکی بالاتر از گروه دیگر بود. از طرفی اکثریت دانشجویان رشته های مرتبط با پزشکی از مراکز توانبخشی و مراقبت از سالمندان بازدید داشته و با فرایند این دوره از زندگی و مسائل آن تا حدودی آشنا هستند که این آگاهی می تواند در کاهش

کیان نوروزی تبری و همکاران

و مادرزرگان، خواهد شد.

محدودیت پژوهش:

به دلیل شرایط ایجاد شده بر اثر بیماری کرونا، امکان جمع آوری دیتاها به شکل حضوری وجود نداشت و پرسشنامه‌ها به صورت الکترونیکی طراحی و از طریق فضای مجازی بین افراد پخش شد.

پیشنهادات برای مطالعات آتی بر اساس یافته‌ها:

- پیشنهاد می‌شود به جهت کاهش بروز پدیده اضطراب نسبت به سالمندی دروس سالمندشناسی به صورت واحدهای درسی در دانشگاه‌ها به اقتضای رشته‌های تحصیلی ارائه گردد.

- شرکت در همایش‌ها و سمینارهایی که در راستای سالمندی است بر دانشجویان رشته‌های علوم پزشکی واجب شود و با در نظر گرفتن امتیازدهی به آنها، افراد را تشویق به شرکت در این همایش‌ها نمود.

- تهیه‌ی بروشورهای آموزشی مرتبط و پخش آن در بین دانشجویان بدون در نظر گرفتن رشته‌ی تحصیلی، می‌تواند کمک شایانی در بالابردن آگاهی و کاهش اضطراب از سالمندی در افراد بکند.

- می‌توان سایر رشته‌های علوم پزشکی را نیز در مطالعات آینده جهت بررسی، در نظر گرفت.

- جهت تعمیم هرچه بیشتر پژوهش می‌توان با افزایش حجم نمونه، میزان بروز اضطراب نسبت به سالمندی را بررسی نمود.

- با برگزاری کارگاه‌های آموزشی پیرامون حقایق سالمندی برای دانشجویان، می‌توان تاثیر افزایش آگاهی و اطلاعات بر میزان بروز اضطراب نسبت به سالمندی را قبل و بعد از برگزاری جلسات بررسی نمود.

ملاحظات اخلاقی:

نویسندگان این مقاله طبق پروتکل‌های اخلاقی مطالعات هلسینکی عمل نموده و اطلاعات بیماران شرکت‌کننده در این مطالعه به طور کامل ناشناس باقی می‌ماند و بعد از مطالعه نیز تمامی این اطلاعات محفوظ باقی خواهد ماند. تمامی مقاصد مطالعه برای شرکت‌کنندگان به طور کامل شرح داده شده است و کد اخلاق از دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی به شماره IR.USWR.REC.1399;146 دریافت گردید.

حمایت مالی: این پژوهش با حمایت مالی دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی انجام شده است.

اضطراب نسبت به سالمندی کمک‌کننده باشد. و هم چنین احتمالاً برخورد زیاد این افراد در محیط‌های بیمارستانی، درمانگاه‌ها و مراکز مراقبت از سالمند باعث عادی شدن این مسئله و از بین رفتن اضطراب در بین افراد شده است. همان‌طور که در پژوهش ما مشخص گردید که در میان دانشجویان غیرپزشکی این اضطراب بیشتر دیده می‌شود و این می‌تواند به این دلیل باشد که در بطن زندگی‌شان با توجه به شرایط حاکم بر جامعه، ارتباط بین نسلی کمتری با سالمندان داشته و در واقع به دلیل تغییر سبک و سیاق زندگی و تبدیل آن از شیوه سنتی به شیوه مدرنیته و ایجاد پدیده‌ی شکاف بین نسلی در میان افراد و هم چنین به جهت این که آن‌ها در زمان تحصیل هیچ‌گونه واحد درسی مرتبط با سالمندشناسی ندارند و طبق نتایج به دست آمده در تحقیق اکثریت آن‌ها نه تجربه مراقبت از سالمند و نه تجربه بازدید از مراکز مراقبت و توانبخشی سالمندان را داشته‌اند، لذا بروز اضطراب نسبت به سالمندی در آن‌ها بیشتر خواهد بود. با توجه به موارد ذکر شده می‌توان نتیجه گرفت که با تعدیل عوامل موثر بر بروز این پدیده نظیر افزایش ارتباطات بین نسلی، برنامه‌ریزی برای شرکت در همایش‌ها، کارگاه‌ها و سمینارهای سلامت سالمندی برای دانشجویان علوم پزشکی که جز مراقبین آینده کشور خواهند بود، با ارائه دروس سالمندشناسی متناسب با رشته و مقطع تحصیلی افراد بتوان سطح اضطراب نسبت به سالمندی را کاهش دهیم. همان‌طور که در پژوهش ما مشخص گردید که در میان دانشجویان غیرپزشکی ترس از افراد سالمند بیشتر است، به دلیل این که در بطن زندگی‌شان با توجه به شرایط حاکم، ارتباط بین نسلی کمتری با سالمندان داشته و در واقع، تغییر سبک و سیاق زندگی و تبدیل آن از شیوه سنتی به شیوه مدرنیته پدیده‌ی شکاف بین نسلی در میان افراد و هم چنین به جهت این که در زمان تحصیل هیچ‌گونه واحد درسی مرتبط با سالمندشناسی ندارند تمایل و رغبت بیشتری برای کسب آگاهی و اطلاعات مربوط به دوران سالمندی دارند که با ارائه‌ی کارگاه‌های آموزشی برای کلیه‌ی افراد بدون در نظر گرفتن رشته‌ی تحصیلی می‌توان سطح آگاهی افراد را در خصوص واقیعت درست دوران سالمندی افزایش و سطح ترس و اضطراب از سالمندی را کاهش دهیم که نتیجه‌ی آن نه تنها برای خود فرد و آینده‌ی او مفید است بلکه منفعت آن شامل حال اطرافیان از جمله پدران و مادران و پدرزرگان

ارائه راهکارهای مقابله با آن می تواند در ساختن جامعه سالمندی سالم و پویا و افزایش امید به زندگی در میان بزرگسالان جوان کمک کننده باشد.

سیاسگزاری

این مطالعه بر اساس یافته های حاصل از پایان نامه کارشناسی ارشد مائده مرتضی نسب در رشته پرستاری سالمندی در دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی (تهران- ایران) تهیه شده است. برخورد لازم می دانیم از معاونت تحقیقات و فن آوری آن دانشگاه، اساتید ارجمند گروه پرستاری و دانشجویان دانشگاه های منتخب شهر یزد که در این پژوهش با ما نهایت همکاری را نمودند، تقدیر و تشکر به عمل آوریم.

References

- Zahmatkeshan N, Akaberian S, Yazdanpanah S, Khoramroodi R, Gharibi T, Jamand T. Assessing Quality Of Life and related factors in Bushehr, s elders-1387-8. Journal of Fasa university of medical sciences. 2012;2(1):53-8.
- Arab M, Mohammadalazade S, Haghdoost A. Staff nurses knowledge of aging process and their attitude toward elder people. Iran Journal of Nursing. 2008;21(55):19-27.
- Hosseini Seresht A, Nasiri Ziba F, Kermani A, Hosseini F. Assesment of nursing students and clinial nurses' attitude toward elderly care. Iran Journal of Nursing. 2006;19(45):57-67.
- Ravanipour M, Dadaeen A, Jahanpour F, Husseini S. Evaluating nurses' knowledge on aging-related facts at educational hospitals in Bushehr; 2012. 2018.
- Maghsoudnia S. Primary health care among Iranian elders. University of social welfare and rehabilitation publication. 2005:8-.
- Abbasi D. Evaluation of the Age and Sex Reporting in the 2016 Population and Housing Census. Population. 2019;24(101):3-20.
- Sam A. Social policies for elders in Japan and Swedish and appropriate pattern for Iranian elders. Salmand. 2005;1(21):88-100.
- Ebrahimi S, Laripour R, Ghyasi H, Ramshini M, Delbari A. Grascophobia among Student of University of Social Welfare and Rehabilitation Science. Iranian Journal of Ageing.0-.
- Lasher KP, Faulkender PJ. Measurement of

سهم نویسندگان: خانم مائده مرتضی نسب و آقای دکتر کیان نوروزی تیریزی در ایده اولیه پژوهش، طراحی آنلاین پرسش نامه ها، جمع آوری داده ها و تهیه مقاله مشارکت داشته اند، خانم دکتر فرحناز محمدی شاهبلایغی و آقای دکتر مصطفی شوکتی احمد آباد در تهیه مقاله و مشاوره علمی طرح مشارکت داشته اند، آقای دکتر مهدی نوروزی نیز به عنوان مشاور آمار در پژوهش مشارکت نموده اند. تضاد منافع: بدینوسیله نویسندگان اعلام مینمایند که هیچگونه تعارض منافعی ندارد.

کاربرد عملی مقاله: این مطالعه با هدف مقایسه میزان شیوع اضطراب نسبت به سالمندی و عوامل موثر با آن در میان دانشجویان دانشگاه های منتخب شهر یزد انجام شد. یقینا شناسایی عوامل تاثیرگذار بر روی این مقوله مهم و به دنبال آن پیشگیری از بروز آن و هم چنین

- aging anxiety: Development of the anxiety about aging scale. The International Journal of Aging and Human Development. 1993;37(4):247-59. <https://doi.org/10.2190/1U69-9AU2-V6LH-9Y1L>
- Sargent-Cox KA, Rippon M, Burns RA. Measuring anxiety about aging across the adult lifespan. International psychogeriatrics. 2014;26(1):135-45. <https://doi.org/10.1017/S1041610213001798>
 - Dollinger LAH, Stephanie. Participation in a course on aging: Knowledge, attitudes, and anxiety about aging in oneself and others. Educational Gerontology. 2001;27(8):657-67. <https://doi.org/10.1080/036012701317117893>
 - Allan LJ, Johnson JA. Undergraduate attitudes toward the elderly: The role of knowledge, contact and aging anxiety. Educational Gerontology. 2008;35(1):1-14. <https://doi.org/10.1080/03601270802299780>
 - Lynch SM. Measurement and prediction of aging anxiety. Research on aging. 2000;22(5):533-58. <https://doi.org/10.1177/0164027500225004>
 - Smith ML, Bergeron CD, Cowart C, Ahn S, Towne Jr SD, Ory MG, et al. Factors associated with ageist attitudes among college students. Geriatrics & gerontology international. 2017; 17 (10):1698-706. <https://doi.org/10.1111/ggi.12894>
 - Levy BR. Mind matters: Cognitive and physical effects of aging self-stereotypes. The Journals of Gerontology Series B: Psychological Sciences

- and Social Sciences. 2003;58(4): P203-P11.
<https://doi.org/10.1093/geronb/58.4.P203>
16. SÖzvurmaz S, Mandiracioğlu A. Health Sciences Students' ageing Anxiety And Attitudes Towards Older People. Turkish Journal of Geriatrics/Türk Geriatri Dergisi. 2017;20(1).
 17. Baltes PB, Baltes MM. Psychological perspectives on successful aging: The model of selective optimization with compensation. Successful aging: Perspectives from the behavioral sciences. 1990;1(1):1-34.
<https://doi.org/10.1017/CBO9780511665684.003>
 18. Koukouli S, Pattakou-Parasyri V, Kalaitzaki AE. Self-reported aging anxiety in Greek students, health care professionals, and community residents: A comparative study. The Gerontologist. 2014; 54 (2):201-10.
<https://doi.org/10.1093/geront/gnt036>
 19. Sanagoo a, bazyar a, chehrehgosha m, gharanjic s, noroozi m, pakravan far s, et al. People Attitude toward Elderly in Golestan Province , 2009. Journal of Research Development in Nursing and Midwifery. 2012;8(2):24-9.
 20. Barnett MD, Adams CM. Ageism and aging anxiety among young adults: relationships with contact, knowledge, fear of death, and optimism. Educational Gerontology. 2018;44(11):693-700.
<https://doi.org/10.1080/03601277.2018.1537163>